

חץ לעתיד

3. קריירה ומגדר

מבנה השיעור	עזרים נדרשים	אינדקס שיעורים לכיתה ח'
<ul style="list-style-type: none"> • פתיח • עבודה קבוצתית בנושא פערי שכר • סקר הורים • עבודה עצמית • דיון • כתיבת טיעון • עבודה קבוצתית בנושא נשים בתפקידים בכירים • תרגול רשות • רפלקציה ודיון • נספחים 	<ul style="list-style-type: none"> • לוח וכלי כתיבה • מחשב • מקרן • מערכת שמע • גישה לאינטרנט • מחשב אישי • מילון עברי-עברי 	<p>1. מקצועות העתיד</p> <p>2. עמדות ביחס למקצועות</p> <p>3. קריירה ומגדר (3 ש"ש)</p>
<p>כתיבה: הגר טלמן ומורן כהן, בית ספר הדורים</p> <p>עיבוד ויעוץ אקדמי ודידקטי: לאה יובל, ד"ר רינת גולן וד"ר עליזה עמיר</p> <p>נערך לאחרונה: 23.9.18</p> <p><u>קישור לקובץ הנחיות לשימוש בכלים דיגיטאליים</u></p>	<p>מיומנויות למידה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • פיתוח לומד עצמאי ואוטונומי • אוריינות מידע ומדיה • אוריינות תקשוב 	

מקרא:

סרטון -	הנחיות על ידי המורה -	משך הפעילות -
שיעורי בית -	עבודה קבוצתית -	הדפסה - Print
מצגת -	עבודה במחשב -	דף עבודה -
תלקיט -	הערה למורה -	ניסוי -

נושא:

טיעון בנושא מגדר וקריירה.

מבוא:

התלמידים למדו בכתה ז' את המושגים דעה ועובדה והבחנה ביניהם, מבנה כתיבה טיעונית והשלבים בכתיבת טיעון. התלמיד יזהה ויכתוב כתיבה טיעונית, תוך חיבור לחיי היומיום וחשיפה לפערי השכר בין נשים לגברים, בהלימה לתחום הקריירה העתידית, אשר בהם יידרשו להביע טענתם.

מטרות השיעור:

א. הציר הלשוני-אורייני

- טיעון
- טענה (דעה)
- נימוק

א. הציר הטקסטואלי

- שכר ומגדר
- מגדר וקריירה

הגדרה:

מגדר (באנגלית **ג'נדר: Gender**) הוא מונח במדעי החברה המתייחס להבחנות בין הגבר לאישה שהן תלויות חברה ותרבות. זהו למעשה התרגום הפסיכולוגי חברתי-תרבותי למונח זווּיג (sex) לתיאור הנקבה או הזכר, על-פי מאפיינים פיזיולוגיים ואנטומיים (כגון כרומוזומים ואיברי מין). בדרך כלל, אצל כל בן אדם מתפתחת זהות מגדרית עיקרית אחת.

[לקוח מתוך ויקיפדיה](#)

פתיח

10 דקות

האם אי פעם עלה בדעתכם נושא האפלייה ברמת שכר ובהעסקה בין נשים לגברים? מתי?

הקרנת סרטון של שדולת הנשים בישראל:

<https://www.youtube.com/watch?v=nwb3kOJQRvc?>

אפשרות (רשות, לא חובה) להקרין את הסרטון של משרד החינוך בנושא השיוויון המגדרי

<https://www.youtube.com/watch?v=KY-gPEg5tNw>

לאחר הצפייה: האם נודעו לכם דברים שלא ידעתם קודם על פערים בין נשים לגברים בתחום העבודה?

תרגול

15 דקות

התלמידים יתחלקו לקבוצות של 3-4 תלמידים ויקבלו את טבלת פערי שכר בין גברים לנשים – 2015 (נספח א'). כל קבוצה תענה בכתב על השאלות הבאות ותבחר נציג להצגת התשובות במליאה.

1. באיזה מקצוע הפער הוא המשמעותי ביותר?
2. מדוע לדעתכם במקצוע זה הפער הוא הגדול ביותר?
3. האם לדעתכם בכל המקצועות במשק (גם אלה שאינם מוזכרים בטבלה) ישנם פערי שכר בין נשים לגברים? נמקו.

מליאה

10 דקות

הצגת התשובות של הקבוצות בנושא

ראיינו את הורכים:

1. האם ההורים שלכם חושבים שישנם מקצועות שמתאימים יותר לגברים מאשר לנשים? ואם כן מהם?
2. האם ההורים שלכם חושבים שיש מקצועות שהם נשיים? ואם כן, מהם?
3. מה היו השיקולים של ההורים שלכם בבחירת המקצוע שלהם?
4. האם המקצוע של האב נחשבים כשייכים למגדר שלהם?

מליאה

15 דקות

הצגת תוצאות הסקר עם ההורים. לאילו תובנות ומסקנות הם הגיעו?

תרגול

15 דק'

בזמן האחרון פורסמו כתבות באמצעי התקשורת בנוגע למיעוט בנות בהיי טק ובמקצועות שנחשבים "גבריים". קראו את הכתבות הבאות (נספח ב' וג') וענו על השאלות:

1. האם אתם מסכימים עם האמירה, כי ישנם מקצועות גבריים שנשים אינן יכולות לעסוק בהן? מדוע?
2. לאור הסקר שערכתם בבית עם ההורים והכתבות שקראתם- האם שיניתם את עמדתכם?

דיון

15 דקות

דיון בכיתה בשאלות שעליהן נתבקשו התלמידים לענות.

תרגול

15 דקות

כתיבת טיעון:

לדברי פרופ' ענת זוהר מבית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית: "בחברה שלנו עדיין יש סטריאוטיפים מגדריים. הבנות מקבלות במגוון של דרכים מסרים ממקורות שונים בחברה שלפיהם הן שונות מבנים בכל הנוגע לציפיות מהן. המסרים כיום יותר סמויים משום שאנחנו יותר פוליטיקלי קורקט, אבל הם עדיין קיימים. לפי המחקרים, המסרים האלה מגיעים מההורים, מהמורים - וגם מהמורות." (מתוך: הטובים לטכנולוגיה הטובות לא: מה עוצר את הבנות להשתלב בהיי-טק <https://www.themarker.com/career/women/1.1238182>)

האם אתם מסכימים עם דבריה של פרופסור ענת זוהר?

אם כן, נמקו את דבריכם מתוך היכרותכם את הנושא, לאור הכתבות שקראתם, סקר ההורים והסרטונים.

לתלקיט: מטלת כתיבת טיעון

תרגול

25 דקות

חלקו את התלמידים לקבוצות של 3-4 תלמידים. הקפידו שהקבוצות אינן מעורבות של בנים ובנות. על הקבוצות לצפות בסרטונים ולקרוא את הכתבות הבאות.

[סיפורה של סיגל שאלתיאל הלוי, מנכ"לית משרדו של השר אריה דרעי](#)

[סיפורה של סיגל קנטופסקי, מנכ"לית משרד עמותת עולים ביחד](#)

[50 הנשים המשפיעות בישראל 2017 ע"פ מגזין פורבס](#)

[מינויה של מנכ"לית בנק דיסקונט](#)

על הבנות להשיב על השאלה:

אילו מהלכים/מעשים עליך לעשות על מנת להיות מנכ"לית בעתיד?

על הבנים להשיב על השאלה:

אילו מהלכים אתה צריך לעשות כדי לקדם את נושא השיוויון המגדרי?

תרגול רשות

25 דקות

כל קבוצה תבחר מהמרשתת כתבה/מאמר/מחקר בנושא שוויון/חוסר שוויון מגדרי בשוק העבודה בארץ בין נשים לגברים, תוך התייחסות לנתונים ולסיבות לפערים. כל תלמיד יכתוב בתליקט את נושא הכתבה/מאמר ודעתו על מה שקרא.

שאלת עמ"ר:

אילו היה באפשרותך לחוקק חוקים בנושא שוויון בין המינים בתחום התעסוקה, מה החוק הראשון אותו היית בוחר לחוקק. תוכל לבחור באחד החוקים או באחת התקנות שהועלו במאמרים, הצג את החוק ונמק מדוע בחרת בו.

רפלקציה ודין

10 דקות

כל תלמיד יחשוב עם עצמו על השאלות הבאות. ניתן לפתוח את הנושא לדיון בכיתה.

- מה למדתי על הנושא שלא ידעתי קודם
- מה חידשו לי הורי בנושא?
- האם ההשקפה שלי לגבי מקצועות נשיים או גבריים השתנתה בעקבות לימוד היחידה?
- האם יש דמות משמעותית בחיי שהיא מודל לחיקוי עבורי בנושא הפער בנושא המגדר?

נספח א':

פערי שכר בין גברים לנשים - 2015

תחום	שכר נשים	שכר גברים	פער
היי-טק כללי	10,600	15,700	48.11%
הנהלה זוטרה	9,400	13,100	39.36%
פקידות - כללי	5,500	7,300	32.73%
סיעוד	4,600	5,900	28.26%
הנדסה אזרחית	10,000	12,800	28.00%
מכירות (שכר בסיס)	4,500	5,500	22.22%
הנהלת חשבונות	6,800	7,900	16.18%
עריכת דין	8,000	8,950	11.88%
ראיית חשבון	8,100	9,000	11.11%
אדריכל	10,200	10,700	4.90%

<https://www.yediot.co.il/articles/0,7340,L-5029498,00.html> לקוח מתוך: ידיעות אחרונות

חדשות • 16.10.2017

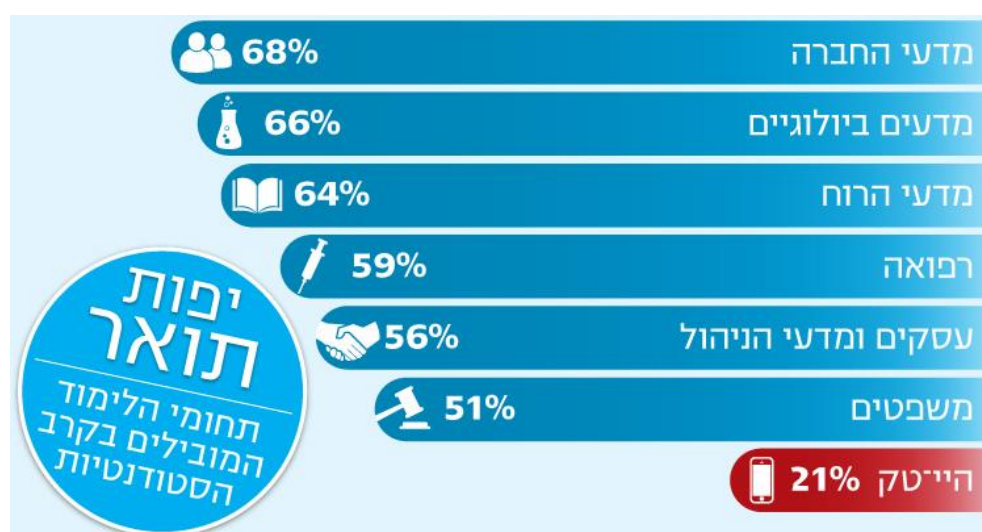
הטובות להיי־טק

הנתונים: מספרן של הנשים בפקולטות רבות בקמפוסים עולה משמעותית על זה של הגברים, אבל במקצועות ההיי־טק הן מהוות רק 21% מכלל הסטודנטים • היעדים: בתוך חמש שנים השאיפה היא להגדיל את מספר הסטודנטיות בתחום ל-40% • התמריצים: הסטודנטיות שיבחרו במקצועות הללו יזכו למענקים כספיים ולשיעורי תגבור

תמר טרבליסי חדד

309,530 סטודנטים ילמדו ב־62 מוסדות להשכלה גבוהה ברחבי הארץ - מהן תשע אוניברסיטאות ו־53 מכללות אקדמיות - בשנת הלימודים האקדמית שתיפתח רשמית ביום ראשון הקרוב, ה־22 באוקטובר. מנתוני המועצה להשכלה גבוהה עולה, כי השנה ילמדו לתואר ראשון 232,700 סטודנטים - מתוכם 58 אחוז הן סטודנטיות.

אולם בעוד שבלימודי רפואה, מדעים ביולוגיים, משפטים, עסקים ומדעי הניהול, מדעי החברה ומדעי הרוח חלקן של הנשים עומד על יותר מ־50 אחוז, נמצא כי רק 21 אחוז מהסטודנטים לתואר ראשון במקצועות ההיי־טק הן נשים. לאור הממצאים והמחסור במהנדסים בכלל, החליטה המועצה להשכלה גבוהה להגדיל את שיעורן של הנשים במקצועות ההיי־טק ל־40 אחוז תוך חמש שנים.

ועדת היגוי למקצועות ההיי-טק בראשות יו"ר הוועדה לתכנון ולתקצוב במועצה להשכלה גבוהה, פרופ' יפה זילברשץ, תשלים בקרוב גיבוש המלצות בנושא. על פי המסתמן, הגדלת שיעור הנשים תיעשה בין היתר על ידי מתן תמריצים כספיים לסטודנטיות, מלגות ומענקים, פעילות לעידוד נשים כבר בחטיבות הביניים ובתיכונים, וכן באמצעות מתן מעטפת תמיכה הכוללת שיעורי תגבור וליווי אישי לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה.

מנתוני ועדת ההיגוי למקצועות ההיי-טק עולה, כי חלקן של הסטודנטיות במקצועות אלו נמוך ושיעור הנשים המועסקות בתעשיית ההיי-טק הוא 26 אחוז, על אף שמחצית מהניגשים לבגרות במתמטיקה ברמה של חמש יחידות לימוד הן תלמידות.

מצבה של ישראל אינו שונה ממדינות רבות: ברוסיה שיעור הנשים הלומדות במסלולי ההיי-טק דומה לישראל (כ-21%), והוא נמוך עוד יותר בפינלנד (19%), ארה"ב (18%) וצרפת (16%).

במועצה להשכלה גבוהה מדגישים, כי כבר בשנת הלימודים האקדמית הקרובה צפוי גידול של מאות סטודנטיות במקצועות ההיי-טק על רקע צעדים שכבר נעשו באוניברסיטאות. המועצה להשכלה גבוהה העניקה לאוניברסיטאות מגוון תמריצים כספיים, בסך מעל למאה מיליון שקלים. במקצועות ההיי-טק הסבסוד של הוועדה לתכנון ולתקצוב לאוניברסיטאות, יגדל מ-38 אלף שקלים ל-45 אלף שקלים ואילו במשפטים ומינהל עסקים הסבסוד יפחת מ-18 אלף שקלים ל-15 אלף שקלים.

שר החינוך נפתלי בנט אומר, כי המחסור במהנדסים ובוגרי מדעי המחשב בישראל הוא בעיה כרונית ואסטרטגית. "אנו נחושים לפתור את הבעיה על ידי הגדלת מספר הסטודנטים בכלל ומספר הנשים בפרט. זה חיוני למדינה, לעולם ההיי-טק ולעתיד הסטודנטים".

פרופ' זילברשץ משוכנעת: "הגדלת שיעור הנשים במסלולים אלו תאפשר להרחיב בצורה ניכרת את מעגל העוסקים בתחום, ויותר נשים תוכלנה להגשים את עצמן ולהוביל בשנים הקרובות את המשק הישראלי להישגים ופסגות".

נגה גולדברג, שסיימה השנה תואר ראשון במדעי המחשב, מספרת: "המסר שלי לבנות זה לא לפחד להיכנס לתחום בלי רקע קודם, ולהיות בטוחות שעם הרבה מוטיבציה, התמדה והשקעה אפשר להצליח בגדול. בחברה שבה אני עובדת אני הבחורה היחידה בצוות עם 10 גברים מתכנתים, אבל אפשר לראות שכמות הנשים שמשתלבות בחברות עולה".

נלקח מתוך: דה מרקר <https://www.themarker.com/technation/1.2874529>

"נשים לא לומדות מקצועות טכנולוגיים - ומאיישות רק רבע מהמשרות בהיי־טק"

לפי סקירה שפירסם האוצר, שיעור הנערות שלומדות מתמטיקה ברמת 5 יחידות דומה לשיעור הנערים - אך הן לא ממשיכות ללימודים בתחומי ההיי־טק ■ "מיעוט הנשים בתחום פוגע ביכולת המשק למצוא את פוטנציאל הצמיחה"

• 06.03.2016
• מאת: ענבל אורפז

רק רבע ממשרות הליבה בהיי־טק מאויישות על ידי נשים, בעיקר משום שנשים נוטות ללמוד פחות את התחומים הרלוונטיים לתעסוקה בענף - כך עולה מהסקירה השבועית שפירסם אתמול משרד האוצר. בסקירה שמתפרסמת השבוע, לרגל יום האשה שחל ביום שלישי, מתמקדים באוצר בכך שמצב זה מגדיל את פערי השכר המגדריים, ומצביעים על כך שהוא פוגע ברמת החדשנות והיצירתיות בענף. זו הפעם השנייה בתוך חודש שהמשרד מקדיש את הסקירה השבועית שלו לתעשיית ההיי־טק.

"למיעוט הנשים בתעשיית ההיי־טק יש השפעה לא מבוטלת על האי־שוויון בשכר בין נשים לגברים וכן על פריון העבודה וצמיחת המשק, והדבר פוגע ביכולתו של המשק למצוא את פוטנציאל הצמיחה", כותבים באוצר.

"מעבר להשפעה על פערי השכר בין גברים לנשים, מיעוט הנשים בתחום כרוך בהפסד החדשנות והיצירתיות שנשים מוכשרות היו יכולות לתרום. משמעות הפסד זה מתעצמת נוכח ההיצע המוגבל של כוח אדם מיומן הדרוש לתעשיית ההיי־טק הישראלית, שעליו הצביעה בין היתר הוועדה הבין־משרדית בנושא. מכאן כי הרחבת השתתפותן של נשים בתעשייה היא צעד מתבקש", נכתב בסקירת האוצר.

המלצת האוצר היא לחפש כלי מדיניות אפקטיביים לצמצום הבידול בבחירת מקצועות הלימוד במערכת החינוך וההשכלה הגבוהה, אם כי הם לא ממליצים על כלים מסויימים למעט עידוד רישום נשים לתחומי הלימוד הרלוונטיים. 100 אלף נשים ישראליות הועסקו כשכירות בהיי־טק ב-2014 - כ-35% מהשכירים בענף, כך לפי נתוני הלמ"ס המובאים בסקירה. באוצר מציינים כי שיעור זה לא השתנה בשנים האחרונות. מבין הנשים המועסקות בהיי־טק, הרוב (64%) מועסקות בתפקידים לא טכנולוגיים, כלומר לא בתפקידי הליבה שמאופיינים בשכר גבוה. נשים מהוות 26% בלבד מהשכירים בתפקידי הליבה בענף. "מבין השכירות שכן עובדות בענפי ההיי־טק, רבות עובדות במשרות אדמיניסטרציה ובתחום משאבי האנוש, ולא בתחומי הליבה כמו פיתוח תוכנה וחומרה", נכתב בסקירה.

הפערים מתחילים כבר בבתי הספר התיכוניים

לפי האוצר, הסיבה המרכזית למיעוט נשים המועסקות בהיי־טק היא מספר הנשים הנמוך שבוחרות ללמוד מקצועות מדעיים הרלוונטיים להשתלבות בתעשייה: מדעי המחשב, מתמטיקה, הנדסה ופיזיקה.

באוצר מדגישים כי הפערים מתחילים כבר בבתי הספר התיכוניים, אך מתגברים במסגרות ההשכלה הגבוהה. "הבחירות נעשות על אף העובדה שהשכר של בוגר לימודי הנדסה, מדעי המחשב ומתמטיקה גבוה בהרבה מהשכר של בוגר תחומים אחרים", כותבים באוצר.

במהלך לימודיהן בתיכון, שיעור הנערות שלומדות מתמטיקה ברמה של 5 יחידות לימוד דומה לשיעור הנערים - 47%. אך במקביל, נערות נוטות לבחור פחות במקצועות מדעיים שקשורים לתעשיית ההיי־טק: נערות מהוות 37% מלומדי 5 יחידות לימוד בפיזיקה ו-31% מתלמידי 5 יחידות מדעי המחשב. לעומת זאת, מציינים באוצר, במקצועות ביולוגיה וכימיה הרוב המכריע הן נערות.

"אין הבדל משמעותי במספר הנערות שלומדות מתמטיקה ומקצוע מדעי מוגבר נוסף בתיכון, ההבדל הוא בבחירת המקצועות - ביולוגיה וכימיה לעומת פיזיקה ומחשבים", כותבים באוצר. תופעה מעניינת שמאירים באוצר היא שהנערות הערביות בוחרות להגביר לימודי מתמטיקה ומדעים יותר מנערות יהודיות, ובצורה מובהקת יותר מנערים ערבים. הפער המגדרי מחרף בשלב רכישת ההשכלה הגבוהה, שמשפיעה בהמשך על ההשתלבות בשוק העבודה. נשים מהוות 56% מהסטודנטים לתואר ראשון - אך 25% בלבד מהסטודנטים בפקולטות להנדסה. לעומת זאת, הן מהוות כ-80% מהלומדים לתואר בחינוך והוראה ובמקצועות עזר רפואיים. במלים אחרות, נשים בוחרות ללמוד מקצועות שמאופיינים בשכר נמוך יחסית לזה שהיו משתכרות בהיי-טק, שבו השכר הממוצע כפול מזה של המשק. באוצר מצביעים על כך שגם נשים בעלות פוטנציאל להיי-טק, שהשלימו 5 יחידות לימוד במתמטיקה, בוחרות בכיוונים אחרים. כלומר, הפער אינו נובע מהיעדר יכולות מתמטיות גבוהות של הנשים: מבין הסטודנטים שהתחילו את לימודיהם בשנת תשע"ג והיתה להם בגרות ברמת 5 יחידות לימוד במתמטיקה, שני שלישים למדו פיזיקה, הנדסה, מתמטיקה ומדעי המחשבים באוניברסיטה. לעומת זאת, בקרב הנשים 36% בלבד מהסטודנטיות בעלות בגרות 5 יחידות במתמטיקה נרשמו ללימודי מקצועות אלה.

"הקוטביות המגדרית בבחירת מקצועות הלימוד לתואר ראשון אינה תופעה ייחודית לישראל. שיעור הנשים הלומדות את התחומים הרלוונטיים ברמת תואר ראשון בישראל דומה לממוצע מדינות OECD עם זאת, השיעור הנמוך של נשים במקצועות הללו אינו גזירת גורל. בעבר היה קיים רוב גברי ברוב תחומי הלימוד באוניברסיטה, כאשר בעשורים האחרונים המצב התהפך, וכיום נשים מהוות רוב בקרב כלל הסטודנטים בכל רמות הלימוד. בתוך כך, גם תחומי לימוד שנחשבו בעבר ל"גבריים", כמו משפטים ורפואה, עברו מהפכה, וכיום נשים הן כמחצית מכלל הסטודנטים בתחום", כותבים באוצר.

האוצר מציין בסקירה שפירסם כי על אף העלייה בעשורים האחרונים של השתתפות נשים בשוק העבודה, עדיין קיימים פערי שכר משמעותיים בין נשים לגברים במשק. לפי האוצר, פער השכר המגדרי ב-2014 היה 3,650 שקל בחודש. שלישי מפער השכר מוסבר בנטייה של נשים לעבוד במקצועות ובענפי משק שבהם השכר נמוך יחסית.

קישורים נוספים בנושא הבדלי שכר נשים וגברים:

פערי שכר נשים וגברים-מחקר מ-2015

http://adva.org/wp-content/uploads/2015/12/EqualPay_2015-1.pdf

פערי שכר 2016-כתבה

<http://news.nana10.co.il/Article/?ArticleID=1179034>

פערי שכר-וויינט 2016 –כתבה

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4775336,00.html>

פערי שכר מגדריים-מחקר מ-2016

http://taubcenter.org.il/wp-content/files_mf/genderwageheb.pdf

מחקר ממרץ 2017

http://taubcenter.org.il/wp-content/files_mf/genderwageheb.pdf

<http://adva.org/he/gender-gaps-2017/>

סרטון 1.43 דקות על הנושא

<https://www.youtube.com/watch?v=yzmGW593B84>